

Naši kraji in ljudje

Ponesrečeni dr. Kroeber na mrtvaškem odru v Kranjski gori

Prenos ponesrečenja izpod Prisanka v dolino. — Izgubili smo draga prijatelja, idealnega planinarja. — Pokojnikova osebnost po opisu njegovih spremljevalcev

Tragično žrtve naših planin, smrtno ponesrečenega dr. Friderika Kroeberja je včeraj popoldne spravila rešilna ekspedicija SPD s kraja nesreče v Kranjsko goro. Ekspedicija, pod vodstvom prof. Ravnika, ki kakor vsako leto že nekaj časa biva v Martuljekovem gorovju, je včeraj zarana krenila na pot. Prenos ponesrečenja je bil težaven do Koče na Gozdu. Tam pa so truplo položili na voz in ga popoldne ob 16.30 pripeljali v Kranjsko goro ter položili na oder v mrtvašnici.

Dan pogreba še ni določen, ker je osrednji odbor SPD v Ljubljani včeraj popoldne prejel naslednji brzojav iz kopališča (ime ni čitljivo), kjer se nahaja pokojnikova rodina:

«S pogrebom Friderika Kroeberja počakati. Brat pride, Kroeber.»

Verjetno je, da bo pokojnikov brat došel tekom današnjega dne in da se bo pogreb vršil v nedeljo popoldne.

Tragedija odličnega inozemskega turista vzbuja v vseh slovenskih turistovskih krogih najgloblje obžalovanje. V kratkih dneh bivanja v naših krajih si je pokojni dr. Kroeber pridobil simpatije ožjega turistovskega kroga, a bil je njegov ideal, da se podrobno seznani s planinskimi krasotami Slovenije in obenem tudi z najširšim krogom slovenskih turistov. Da obeležimo njegove hitre simpatije do naših krajev, naj v naslednjem po pripovedovanju turista, ki je pokojnika spremljal na Jalovec, ponovimo podrobnejše podatke:

Dr. Kroeber, potomec čvrste saške rodbine, je gojil turistiko že od svojih dijaških let. Kakor je sam pripovedoval, je pred 30 leti krenil prvič v planine in je odlej bil njih redni posetnik. Premeril je strma pobočja švicarskih, tirolskih in bavarskih gora, bil je na Matterhornu, Ortlerju, Monte Rosi in drugod. Vsako leto je porabil počitnice za planinske ture. Pred dvema letoma mu je bil radi preobilnega dela v službi dovoljen daljši dopust, ki pa nani ni vplival dobro. Zato je lani opustil večje ture, a za letošje se je po priporočilu svojih znancev v Ljubljani in obenem v navdušenju, ki se ga je navzel po krasnem dr. Kugyjevem predavanju v njegovem službenem kraju Halberstadt, nameril v slovenske Alpe. Prispel je v Ljubljano 10. t. m. in je stanoval pri g. Naglasu. S seboj je prinesel kompletno planinsko opravo za visoko tu-

ristiko. V sredo 13. t. m. je sam odšel na Triglav. Hotel je tudi na Skrlatico, a od ture ga je odvrglo slabo vreme in mu je pričelo nagajati srce.

V soboto zvečer je čakal na postaji Gozdu na družbo, ki mu je bila pripo-

Friderik Kroeber (na desni) in Egon Planinšek v nedeljo zvečer po prihodu z Jalovca v Ratečah.

(Foto Dana Kuraltova.)

ročena iz Ljubljane za izlet na Jalovec in so jo tvorili Skalaši: miss Copelandova, gđcni Dana Kuraltova in Mica Planinškova, Stane Predalič, Jože De Reggi in Egon Planinšek. Prenočili so v Ratečah, v nedeljo zarana pa so krenili čez Kotovo sedlo ter preko Grebena na vrh Jalovca. Dr. Kroeber se je takoj priljubil vseh družbi. Bil je silno ljubezniv, šegav, izkušen, pogumen — skratka: idealen ljubitelj narave. Z navdušenjem je pripovedoval o svoji prvi hoji na Triglav in je obenem z obžalovanjem pripomnil, da mu je pri naskoku Skrlatic začelo nagajati srce, češ: «Vidim, da se počasi staram...» Pri povratku z Jalovca je pokazal veliko izurnjenost v znanem kuloarju, kjer je nekoliko zdrčal po snegu, pa se takoj spretno ujel s cepinom. Preko Grebena je z vrhovo zavaroval in vodil miss Copelandovo ter pri tem vse družbi

dajal nasvete, ki so razodevali dobro preizkušeno turistiko.

V najslabšem vremenu se je družba v nedeljo zvečer vrnila v Rateče, kjer si je pri Žerjavu po silno zabavnem razgovoru fotografirala. Po tej fotografiji prinašamo posnetek, ki je poslednja slika pokojnega dr. Kroeberja. V ponedeljek zjutraj se je skalaška družba vrnila proti Ljubljani, dr. Kroeber pa je izstopil v Kranjski gori in odšel proti Vršču, od tam pa v torek zjutraj po novi poti na Prisank, kjer ga je zadela katastrofa, kakor smo jo včeraj opisali.

Obdukcija po ugotovitvi, kako je nastopila nesreča, vendar pa se bi dalo zaključevati, da je dr. Kroeberja zadela srčna kap. Bodi vzrok nenadne pogube ta ali oni, eno je gotovo, da mora njegova smrt vzbuditi obžalovanje, ker smo z dr. Kroeberjem izgubili simpatičnega moža, ki se je takoj pri vstopu v naše planinsko kraljestvo navdušil za našo domovino. Bil je poln hvale za krasno organizirano planinarstvo, nameraval je o svojih letošnjih turah napisati daljše propagandne članke v nemških listih in je bilo že vse urejeno, da mu Skala odstopi diapozitive za njegova predavanja. Obetal je, da bo odšel stalni posetnik naših planin. Drugo leto je nameraval priti s celo rodino (2 sina in 2 hčerki) v Slovenijo, da s sinoma prepleza Severno steno. Bil je ljubeč družinski oče in je na turi s posebno prisrčnostjo govoril, kako je svoja dva sina v Harzu vežbal za plezalne ture in kako je pozimi vso svojo obitelj vzgajal v smučnem sportu. Nameraval je tekom letošnjih počitnic po končanih turah v našem pogorju posetiti še Jadran, nato pa dr. Kugyja v Wolfsbachu pri Trbižu, da mu osebno potrdi svoje užitke nad krasotami naših planin.

A evo, — zagonetni fatum je hotel drugače. Komaj je dragi naš prijatelj iz Nemčije začel našemu veličastnemu, a mrkemu gorskemu svetu svojo ljubezen, že je neizprosna usoda na prav nenevarnem kraju zahtevala za žrtev njegovo življenje. Izgubili smo prijatelja, čigar smrt obžalujemo s posebno trpkim čustvom.

K navalu na ljubljansko bolnico

(Dopis iz zdravniških krogov.)

Čitali smo, da je bilo letos sprejetih v ljubljansko bolnico že 8000 bolnikov, torej za približno 500 več nego lani do srede julija. Dalje, da stavka zdravnikov-pripravnikov še vedno trajajo, radi česar da so drugi zdravniki z delom preobremenjeni. Ali res ni nikogar pri nas, ki bi se mogel izdatno in uspešno porigrati za naše revne bolnike na eni strani, po drugi pa za še bolj obžalovanja vredne zdravniške-pripravnike. Znano je namreč, da gre v bolnico iskat pomoči zadnja leta skoro le prebivalstvo revnih slojev in pa revna uradniška para. Ti vsi so sedaj prepuščeni nezadostnemu zdravljenju in morda je le naključje, da jih ne umre več radi nezadostne zdravniške oskrbe. Saj je po sebi umevno, da primarni posameznih prenapolnjenih oddelkov ne zmorejo sami potrebnega, dasi trde nasprotno, kakor se čuje.

Pač so na enem oddelku prideli primariju v pomoč zdravniško asistentko, ki pa je zbolela, ker je morala garati od 6. zjutraj do poznega večera, kar ni nič čudnega, ker so sicer bolniki v velikem delu v bolnici prepuščeni samemu sebi in strežnikom. Kar pa se tiče zdravnikov-pripravnikov, ki so dolge mesece garali brezplačno, je bilo že dovolj pojasnjeno, da so se morali poslužiti skrajnega sredstva, da so zapustili delo v bolnici. Nihče se ni brigal za njihova stremeljenja, a oni vendar morajo priti vsaj do malega koščka kruha, da si pridobijo potrebno praktično izvežbanost.

Neupravičeno je zatrjevanje, da je zdravniškega naraščaja preveč. Naravnost nedopustno in nevarno je pomanjkanje zdravnikov ravno v državni splošni bolnici v Ljubljani. Država greši na lastnem narodu s svojo malomarnostjo. Ministrstvo za narodno zdravje mora po zanj veljavni uredbi štiti in zagotoviti zdravje. Kakor naj vrh do talogo,

Danes prvič v Ljubljani! Popolnoma novo!

Maks Linder II.

znani svetovni komik v najnovejši burki

REPUBLIKANE

6 dejanj smeja in zabave! — Lep, mlad, vesel, eleganten, gentlemen, to je Maks Linder II. — Danes ob 4. pol 8. in 9. uri. — Pri vsch predstavah umetniški orkester.

KINO «DVOR»
Telefon 2730.

ako ne skrbi za zadostni naraščaj in za njegovo najtemeljitejšo izobrazbo! Zato so čudni glasovi zadevnih oblastnih zdravniških ustanov o proletariziranju zdravniškega naraščaja. Povrh je dolžnost ministrstva, da ustanavlja zdravstvene ustanove za zatiranje bolezni, a pri nas se zatirajo že obstoječe naprave s tem, da ni brige za potrebni naraščaj, kar jasno dokazujejo razmere v ljubljanski in drugih državnih bolnicah. Čemu idealni zakon o zdravniških specialistih, ko se mladim zdravnikom onemogoča, da bi se specializirali? Finančni zakon vsekakor dopušča, da se sistemizirana mesta za dalje službe zdravniške-pripravnike podeli proslencem že sedaj, treba je le, da to dovoli ministrski svet, ki bo gotovo ustregel tako nujni potrebi, kakor je nameščenje potrebnih zdravnikov, in ne bo pustil, da pride do skrajnosti in morda celo do evropskega škandala.

Zares je nacionalna sramota, da se zadovoljujemo pri današnjem razmahu moderne zdravstva s takšnim nivojem državnih zdravstvenih ustanov, kakor to kažejo razmere v ljubljanski splošni bolnici. Naj si gospoda ne jemlje časa samo za volitve, ampak vsaj malo tudi za povzdigo narodnega zdravja. Vsekakor bo dobro, ako si zdravniški naraščaj in revni sloji, ki so najbolj potrebni zdravljenja, zapomnijo ravnanje radikalne vlade ravno sedaj v dobi volilne borbe.

Na Dunaju uničeni dokumenti iz naše prošlosti

Beograd, 22. julija

Dunajska revolta je zahtevala za žrtev tudi važne dokumente, ki se nanašajo na zgodovino našega naroda. Ker sta v pravosodni palači zgorela arhiva notranjega in pravnega ministrstva, je bilo v tako zvanem policijskem arhivu uničenih tudi par tisoč fasciklov, ki so se nanašali na prošlost Srbov in Hrvatov. To so bile bogate zbirke dokumentov, ki so govorile o Srbiji in Črni gori v 18. in 19. stoletju, ogromni zavoji aktov o Gajevem ilirskem pokretu, o Vukovi dobi, o srbskih književnih in kulturnih delavcih 18. in 19. stoletja ter o srbskih političnih osebnostih te dobe.

V tej neprecenljivi in nenadomestljivi škodi, ki je zadela našo kulturo, nas lahko teši, da so nekateri naši zgodovinarji publicirali posamezne skupine dokumentov in jih tako ohranili znameniti. Tako je prof. dr. Ferdo Šišić v svojem «Strossmayerju» porabil dokumente policijskega arhiva o ilirskem pokretu. Prof. dr. Pavle Popović je prepisal akte, ki so se nanašali na Petra Petrovića Njegoša. Prof. dr. Aleksa Ivčić je objavil več sto dokumentov o Vuku Karadžiću, Simi Milutinoviću, Joahimu Vujčiću in Gjuri Daničiču. V prepisu so ohranjeni še nekateri drugi dokumenti, toda vse, kar je bilo doslej objavljeno, ne predstavlja niti stotine onega materiala, ki ga je dunajski policijski arhiv vseboval o naši politični in kulturni prošlosti.

Ponesrečen skok komičnega akrobata na Golovcu

Ljubljana, 22. julija

Tvrška «Jugo-film» (Pogačnik), ki deluje v Ljubljani, Poljanska cesta 8, ter že tri mesece snima interese in prične drugi teden na Golovcu filmati originalno komično delo, je tudi danes popoldne, kakor običajno, operirala na Golovcu in filmala prijavljene filmske kandidate, ki jih ima že tri mesece v delu. Tekom dopoldneva je prišel k snimanju tudi komični filmski akrobat France Mohor, star 26 let, po poklicu slaščičar v Trbovljah, ki pa je že deloval kot komični akrobat pri Saša-filmu ter je prejšnji teden s prav dobrim uspehom absolvirao preizkušnjo tudi pri «Jugo-filmu». Čeprav danes dopoldne ni imel pri filmanju nikakega opravka, se je ponudil, da izvrši eno svojih akrobacij, in sicer, da skoči s terase Uhlirževe vile na Golovcu. Operater je to ponudbo odklonil; ker pa se je Mohor še nadalje ponujal, mu je eksperiment

ment celo energično zabranil. Kljub temu je Mohor splezal na teraso, češ:

«Sem pri mornarici že z višjega skakal!» Stel je ena—dve—tri, in se pogнал s terase. Skok je bil baje prav lep, nezgodna pa je bila v tem, da je komični filmski akrobat z višine 11 m priletel na slab, luknjast teren, ter obležal z izpahnjeno levo nogo v členku. Takoj mu je priskočil na pomoč član «Novinskega biroja» g. Ferdo Špan, mu sezul čevlje in naravnal nogo. Kljub očitnim bolečinam je Mohor seveda ohranil svoj humor. Poskušal je celo hoditi, pa mu ni šlo. Telefonirali so na rešilno postajo, ki je Mohorja z vozom prepelala v bolnico. Tam so mu nogo dobro pregledali in na novo previli; ker pa poškodba ni opasna, so ga z vlakom ob 14.14 odposlali v Trbovlje.

Vsi v Mojstrano 14. avgusta na Sokolsko tombolo.

Krščen „dalmatinski refoško“ pred sodiščem

Maribor, 22. julija

Svoječasno smo že poročali o velikem razburjenju Mariborčanov, ko je prišla po mestu prava poplava »dalmatinskih kletic«, ki so zaslovene zlasti po tem, da so prodajale po primeroma nizki ceni sladka črna vina in tako konkurirale domačemu pridelku.

Nekako v tem času se je pojavilo na našem trgu ponarejeno italijansko vino. Zato so kletarski nadzorniki tudi v mariborskih »dalmatinskih kletih« izvršili več revizij »pristnih« dalmatinskih vin. Državni kemični zavod je ta vina kemično preiskal in prišel do takšnih ugotovitev, da je poslal sodišču kar 8 kazenskih ovadb radi prodaje ponarejenih vin pri raznih mariborskih »Dalmatinčih«.

Mariborski »Dalmatinci« so se izgovarjali na vinske trgovce, ti pa so se zvižali na vse močnejše načine in tako se je preiskava vlekla več mesecev, pa še ni končana.

Včeraj je stal pred okrajnim sodiščem eden teh mariborskih »Dalmatincev«, ki je prodajal zlasti »refoško« po 15 Din liter. Preiskava pa je dognala; da ta Dalmatinec ni imel niti sluha ne duha po slavnem znanem sušaškem refošku, ampak je bil čisto navadno ponarejeno vino, ki so ga v Mariboru sami krstili za »refoško«. Ko pa bi bil moral predložiti fakturo, da je to vino res kupil pri tvrdki Matelanc na Sušaku kot »refoško«, je raje kar odkrito priznal, da je bila pošiljka titulirana za navadno vino. Vino je plačal po 5 Din liter, Mariborčanom pa ga je prodajal po 15 Din. Ker so se tekom razprave ugotovile še razne druge stvari, ki jih bo treba preiskati, je bila razprava preložena in bodo »Dalmatince« sodili šele prihodnji teden.

Odganana roparja, preprečena nesreča

Zagorje, 22. julija

Zadnje čase prihaja skozi Zagorje vedno več sumljivih tipov. Nekateri menda res iščejo delo, drugi pa imajo brččas druge muhe. Roparski napad, ki ga je v ponedeljek pri belem dnevu prestala gostilničarka Pavla Deržajeva iz Čolnizi, se je naslednji dan v drugi obliki, a brez uspeha, ponovil nad mesarjem Koširjem iz Toplice. Ko se je dne 19. t. m. popoldne vračal mesar Košir s kupčije proti domu, sta mu pod motniškim klancem prišla nasproti dva možka. Koširju sta se takoj zdeli sumljiva. Ko sta se mu približala, sta ga naenkrat obstopila. Toda Košir je takoj uvidel položaj. Hitro je potegnil samokres in ustrelil v zrak. To je zadostovalo. Potepina sta se pogrnala v divji beg proti Vranskem.

V sredo dopoldne se je pri prehodu železniškega tira v Toplicah domala zgodila luđa nesreča. Ko se je g. Salvador, lastnik Mihečičevih apnenic, pripeljal s kolesom iz Toplice do prehoda, je v istem času pridržal po tiru rudniški vlak. G. Salvador je hotel vlak prehiteti, toda na tračnici se mu je kolo spodneslo in g. Salvador je obležal na tleh. Strojnik je v zadnjem hipu ustavil vlak, kajti zavarovalke stroja so se že dotikale na tleh ležečega g. Salvadorja.

Friderik Kroeber in Mica Planinškova ob razstanku v Planici pred odhodom vlaka v Kranjsko goro. V ozadju Ponca.

(Foto Dana Kuraltova.)

Kulturni pregled

Destavek k včerajšnjemu razgovoru z upravnikom gosp. Kregarjem. Pomotoma je izostala sledeča opazka: Specialne podatke o drami je dal gosp. Ciril Debevec, o operi ravnatelj gosp. Mirko Polič. — V opernem repertoarju je bila izpuščena opera: Gounod, Faust. Pomotoma je tudi izostala šifra intervjujista — Jatra.

Pallenberg kot Svejk in Vojček. Sloviti nemški igralec Pallenberg bo nastopil v prihodnji sezoni v berlinskem Piscatorjevem gledališču v naslovni ulozi «Dobrega vojaka Svejka» (po romanu Jaroslava Haška dramaturgiral Brod — Reimann) in v znanem Bühnerjevem «Vojčku».

Nov spis Frana Mažuranića. Nadarjeni hrvaški pisatelj Fran Mažuranić, čigar «Lišče», — zbirka kratkih pesmi in prozi — je delo trajne vrednosti, pripravlja novo knjigo podobnih črtic: «Od jutra do mraka». Knjigo bo izdala Matica Hrvatska. Avtor živi sedaj v Berlinu.

30letnica smrti Adama Asnyka. Poljaki slave dne 2. avgusta 30letnico smrti svojega najznamenitejšega pesnika na koncu 19. stoletja Adama Asnyka.

Neznana Velasquezova slika. V nekem toledskem samostanu so odkrili portret sestre Jeronime de la Fuente. Izvedenci so dognali, da je slika doslej neznano delo slavnega Velasqueza.

Akademija poljske literature. Na pobudo poljske vlade se bo osnovala Akademija poljske literature. V pripravljem odboru je več znanih pisateljev, med njimi Strug, Sieroszewski, Staff in drugi.

Pospeševanje književnosti na Bolgarskem. Zveza bolgarskih pisateljev je razpisala pet nagrad po 2000 levjev za najboljša literarna spise, ki so bili objavljeni od 1. aprila 1925 do 30. junija 1927. Prihodnje dni se bo sestel poseben odbor, ki bo razdelil nagrade.

Varšavsko gledališče Boguslawskiego, brez dvoma umetniško najmočnejše in najresnejše gledališče v poljski prvostolnici, ki je bilo lani zaprto, se bo s prihodnjo sezono zopet odprlo.

Iz ruske dramatike. Ruski dramatik N. N. Jevrejnov je dovršil v Parizu novo dramo «Gledališče večne vojne». Njegova prejšnja komedija «Kaj je najpoglavnejše» so

smatra za najboljšo rusko komedijo povojnih let. Uprizorila se je z velikim uspehom na vseh večjih odrih v Evropi. V Parizu so jo dajali pod naslovom «La comédie de bonheur», ekoli sedem mesecev. Pirandello je v nekem intervjuju izjavil, da vidi največje dramatike našega časa v Shawu, Molnarju in Jevrejnovu.

Kieputa v Varšavi. Zvezdnik dunajske opere Kieputa je te dni gostoval v varšavskem «Teatru Wielkiem» kot Mario Cavardossi v Puccinijevi «Tosci». Pri občinstvu je imel velik uspeh, kritika pa je bila po večini precej skeptična.

Lermontov kot slikar. Muzej ruskega pesnika M. J. Lermontova je pomnožil svoje spomine na velikega poetu z več slikami, ki so v njih strokovnjaki spoznali Lermontovljevo delo. Med njimi se posebno odlikuje velika slika v olju «Tamarin grad». Dosej se je vedelo, da je bil Lermontov slikarsko nadarjen, njegova dela pa so bila neznana. Tudi poezija M. J. Lermontova očituje slikarske poteze, močno razvit čut za plastičnost, barvnost in ubranost pokrajine.

Beletistična zbirka, ki ima izreden uspeh. Poljski literarni časopisi beležijo, da je občinstvo zelo simpatično sprejelo načrt poznanejskega «Widawnictwa Polskiego», da izda poglavitne spise vseh avtorjev, ki so prejeli Noblovo nagrado, odnosno spise, zaradi

katerih jim je bila nagrada izrečno priznana. Prevodi Noblovih lavreatov izhajajo v lepi in enotni opremi in se navadno razprodajajo. Uspehi je zasluza dejstva, da nobena knjiga te zbirke čitatelja ne razočara, ker gre za res izbrane spise.

Krešimir Baranović premeščen v Beograd. Dirigent zagrebškega Narodnega gledališča Krešimir Baranović je prevzel dirigentsko mesto v beograjski operi.

Stoletnica gledališča v Ischlu. Gledališče v Ischlu bo slavilo te dni stoletnico obstoja. Gostovali bodo med drugim dunajska Filharmonija in znana operna pevka Jeritza. Na prostem se bosta uprizorila dva komada: Shakespearjev «Sen kresne noči» in Kalmatova «Grofica Marica».

Saljapin v Berlinu. Pogajanja med Saljapinom in berlinsko državno opero so se razbila, ker le-ta ni mogla sprejeti baje prevsokih zahtev, ki jih je stavil Saljapin za gostovanje v Berlinu.

Beneška izdaja Dantejeve «Božanske komedije». Iz leta 1491. e bila pred kratkim prodana v Parizu za 106.000 frankov. Knjigo krasi 350 koloriranih slik. — V Ameriki pa je bila prodana knjiga mladostnih del angleškega pisatelja Klinginga za 3350 dolarjev. Izdaja te knjige je znala samo 15 eksemplarjev, od katerih se jih je 14 izgubilo.

NOGAVICE
z znamko in žigom
«KLJUČ»
najboljše, najtrpežnejše,
zelo poceniješe

Narodni železničarji o pereh železničarskih vprašanih

Krepak odgovor UJNZB lažnji igri SLS

Oblastni odbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev Ljubljana je na svoji redni seji, dne 20. julija 1927 z ozirom na položaj slovenskih železničarjev in vseobče razmere sklenil naslednje:

sledeči komunikate:

Z ozirom na dejstvo, da se zadnje mesece med slovenskimi železničarji uganja politična agitacija, ki je v škodo slovenskim železničarjem in službi Oblastni odbor UJNZB Ljubljana ugotavlja sledeče:

1.) UJNZB je vsedržavna narodna nepolitična strokovna stanovska organizacija jugoslovenskih železničarjev in brodarjev, katere vrhovno vodstvo tvori skupen Centralni odbor v Beogradu. Subotični, Sarajevski, Zagrebški in Ljubljanski železničarski in v splošno za brodarje. Organizacija ima nad 25.000 članov Srbov, Hrvatov in Slovencev, pravoslavne, katoliške in muslimanske vere. Politično se organizacija ni nikdar na nobeno stran naslanjala ali eksponirala, ker je to po pravilih nemogoče in bi obenem tudi značilo propad društva. V skladu tega Oblastni odbor brez vsakega nadaljnjega komentiranja poziva gospoda bivšega narodnega poslanca in ministra na razpoloženo Antona Sušnika, naj točno označi one voditelje UJNZB Ljubljana, katere v Beogradu poznajo, da se pri vsaki volitvi v Sloveniji družijo s samostojno demokratsko stranko. Drugače mora Oblastni odbor UJNZB smatrati izjavo g. ministra na razpoloženo za navadno kleveto.

2.) UJNZB je edina organizacija v državi, ki je v vprašanju proračuna za ministrstvo za promet dalo točne podatke vsem merodajnim faktorjem v vladi in v parlamentu prve dni meseca januarja letošnjega leta, ko proračun ministrstva za promet v pripadajoči sekciji finančnega odbora Narodne skupščine ni bil niti v pretresu. Obveščeni so bili pisмено z vpsolanim Glasnikom št. 1 vsi člani finančnega odbora in vsa predsedstva parlamentarnih klubov. Poleg tega so člani Centralnega odbora po sklepu seje še posamezno obvestili in prosili poznane poslance takratnih vladnih in opozicijskih strank. Proračun je bil v januarju v finančnem odboru izločen ter z nedovoljenimi postavkami predvsem v materialnih položajih za delavske mezde/pozneje tudi izglasovan. UJNZB je v februarju t. l. še s posebno vlogo ponovno opozorilo sedanega gosp. ministra Milosavljeviča, da so krediti premali in da bo treba ali delavce odpuštili ali znižati plače.

3.) Delavski krediti so bili premali, in sicer: V položju 908/2 za prometno osebo za približno 24.000.000 Din, v položju 909/4 za progovne sekcije za približno 50.000.000 Din ter v položju 910/7 za strojno službo za približno 40.000.000 Din, za delavnice v položju 922/3 za približno 40.000.000 Din. Ministrstvo je sedaj dalo naknadne kredite, in sicer 24.000.000 Din za gradbeni oddelek za položju 909/4, 20.000.000 Din za strojno službo za položju 910/7 in 30.000.000 Din za delavnice za položju 922/4, vse te vsote iz rezervnega fonda. Za prometni oddelek torej za eksekutivno postajo in vlakospremnost službo danes niso dali še nikakoli krediti. Naknadni krediti so premali in so se morale vsled tega tudi v ljubljanski direkciji znižati urnine delavstvu ter akordne premije v delavnici v Mariboru in v kurirnicah za približno 10 do 15 %. Progovne sekcije z znižanim stavežem delavstva in z znižanimi urninami v ljubljanski direkciji imajo možnost 6 delovnih dni s sedanjimi krediti do decembra t. l. Takrat bo treba ali delavce odpuštili, ali pa delati samo par dni na teden. Promet sploh nič ni dobil, ter je situacija ta: Za plače nastavljenega osebja do konca tega proračunskega leta manjka 5.000.000 Din, za dražinske doklade temu osebju 3.000.000 in za delavstvo tega oddelka (postajni in skladiščni delavci, zaviraji, premikači itd.) tudi 3 milijone, skupno 11.000.000 Din. Ministrstvo in Generalna direkcija o naknadnih kreditih za promet nočeta ničesar slišati z izgovorom, da ima ljubljanska direkcija preveč prometnega osebja, ki ga je treba na vsak način reducirati. Interesantno je, da je Generalna direkcija otvorila ljubljanski direkciji za prometni oddelek celo število mest (3218), a dala za plače in dražinske doklade 8.000.000 Din premalo. V skladu tega direktiva sprova redukcijo in je že znižala urnine prometnemu delavstvu, ne sprejema nikakih novih delavcev, ne popolnjuje izpraznjenih mest nastavljenega osebja, upeljuje poslabšanje turnusov v postajni eksekutivni službi, ter je tudi že postalo načelnike vseh srednjih postaj pritegnila k izvrševanju eksekutivne prometne službe. Da je pri nižjem osebju še slabše, nam pač ni treba povdarjati. Skratka v področju ljubljanske direkcije, torej v Sloveniji se po direktnem nalogu Generalne direkcije ima izvršiti redukcija prometnega osebja na 4.100, kakor je bilo v letu 1926 v Generalni direkciji in ministrstvu določeno. Po točnem in rigoroznem normiranju je potrebno za promet po stavežu meseca aprila 1927 4750 ljudi. Ker se pa s število 4.100 redni promet brez prekomernega izkoriščanja prometnega osebja ne more vzdržati, se namerava najprej sprovesti sledeče redukcije:

a) Odpravi se v vseli postajališča z nepretrženo nočno službo, izvedenimi največjih postaj (Ljubljana, Maribor, Zidani most, Rače itd.), dosedanja 12/24 urna služba kretniškega osebja ter uvede samo 16/24 urna služba.

b) Poveča delo vlakospremnega osebja od 30 na 35 % od 47 % in skrajša temu odgovarjajoči odmor v domicilnih postajah in izven njih.

c) Uvede se za vse neeksekutivno osebje na postajah z nočnim prometom brez izjeme povsod samo 24/24 urna služba.

d) Poveča službo v blagovnem ekspeditu od 8 na 9 in pol do 10 ur dnevno.

e) Ukine brez izjeme vse mesečne odmore in zmanjša letne odmore po čl. 93 zakona o prometnem osebju.

f) Zmanjša rezervno stanje za nadomestovanje bolnih, na voljaške vaje pozvanih uslužbencev itd. od 15 na 10 %.

g) Pritegne k izvrševanju komercialne in računske službe, izvedenimi samo majhno število primerov povsod prometne in postajnačelnike.

In če to ne bi zadostovalo, se namerava ukiniti nočni promet na stranskih progah ter tudi zmanjšati število osebnih vlakov. Na ta način se hoče prihraniti do konca tega

leta 11.000.000 Din. Priopominjamo, da je povprečen odpadke osebja (odpusti, smrti itd.) mesečno okoli 25.

4.) Po dobrih informacijah je ministrstvo za promet odvzelo režijske karte rodbinam nenastavljenega osebja pod pritiskom trgovskih in gospodarskih krogov, češ, da družinski člani nenastavljenega osebja verizijo ter delajo nelegalno konkurenco trgovstvu in naši državi. UJNZB je ustmeno in brzojavno s shodov protestiral tako, ko je izšel predmetni odlok. Ker je bila za 16. junija 1927 sklicana anketa med zastopniki ministrstva in zastopniki UJNZB, se je to vprašanje odložilo do prve seje, na kateri se je dne 16. junija 1927 ugotovilo, da je potrebna nova vloga, ki je bila 17. predložena in na katero je sedanjí gospod ministrstva za promet dne 23. junija s številko 14233/27 od 29. junija 1927 dal odločitev. Gospod minister na razpoloženo Anton Sušnik dobro pozna UJNZB. V zvezi temu navajamo, da je v UJNZB okoli 4100 Slovencev, 10.000 Hrvatov in 10.000 Srbov železničarjev, ne računajoč brodarjev v Splitu, in na železnicih je 66.000 železničarjev, od tega 28.000 nastavljenec in 38.000 nenastavljenec. Situacija je za nenastavljeno osebo izven Slovenije bila še slabša, ker je tam povprečno še več nenastavljenega osebja nego v Sloveniji. Vorašanje režijskih kart v zvezi intervencij UJNZB, ki je točno povedalo, kaj naj se popravi, in intervencij zastopnikov SLS, ni pravično rešeno, ker se je s tem odlokom popravila krivica delno samo stalnim delavcem, ne pa dnovničarjem. Konstatiramo da se je veliko število delavstva, ki vrši službo nastavljenega osebja na sistemiziranih mestih, prevedlo v dnevničarje ter se jih plača iz odgovarjajočih ličnih parit in pozicij. Za te intervencije UJNZB ni uspele, o čemer se slovenska javnost in slovenski poslanci morajo točno informirati pri ljubljanski in drugih direkcijah.

5.) Politična gonja na železnicih v Sloveniji se je pričela z dnem kongresa internacionalnega Saveza železničarja Jugoslavije, balkanske konferencie in vsedelavskega zleta v Ljubljani prve dni junija. Oblastni odbor je s posebnim komunikatom takoj obvestil javnost o dejanskem stanju razmer na slovenskih železnicih in pozval slovenske železničarje k pameti. Hujkanje se je s strani internacionalne razredno politične borbeno organizacije nadaljevalo, in ako je vodstvo Saveza pričelo politično napadati SLS, ne zadene UJNZB nikakoli krivda. Ugotavljamo, da UJNZB nikdar ni nobene stranke, bodisi te ali one barve, napadalo. Ugotavljamo, da uredništvo »Slovenca« v zvezi prošljami ni hotelo prinašati objav podpisane Oblastnega odbora UJNZB. Ugotavljamo, da isto uredništvo »Slovenca« v komentarju shoda Saveza z dne 13. t. m. v Mestnem domu v Ljubljani (»Slovenec«, št. 55 od 14. julija 1927) daje novak taktiku Saveza, sodruzi g. Juriju Stanku ter mu očita nevaležnost. Mi vprašamo vodstvo SLS javno ali je krivo nepolitično narodno stanovsko strokovno društvo UJNZB, da so reprezentanti in poslanci SLS pomagali internacionalnemu Savezu železničarja Jugoslavije njegovim posameznim funkcionarjem in članom, sedaj pa Savez in članstvo noče poznati honetnosti in hvaležnosti? Ugotavljamo dalje, da ministrstvo in generalna direkcija zastopata stališče, da ima ljubljanska direkcija preveč osebja, predvsem nastavljenega osebja, ter da je potrebno izvršiti redukcijo za vsako ceno. Ta redukcija se vsled nezadostnih kreditov čisto točno vrši, kakor je opisano pod točko 3.). Ugotavljamo da so se urnine delavstvu znižale na podlagi takih zvanjih lokalnih razmer »po pitajničnih cenah«. Ugotavljamo, da so borze dela in inspekcije dela na zahtevo železniške uprave dale oficijelna poročila, kakšne so povprečne mezde delavstva v privatni industriji v posameznih kraljih. Tudi se v odločujočih krogih ministrstva za promet govori, da so gospodarski krogi zahtevali znižanje mezd železniškega delavstva. Pripravljeni smo pred vsakim forumom dokazati da je Oblastni odbor UJNZB Ljubljana odkritosrčno in pošteno nastopal proti tem naklani in je potem centralnega odbora obvestil vse v poštev prihajajoče faktorje, žal brez uspeha. Nihče pa ne more in ne sme pričakovati še manj pa zahtevati od nepolitičnega narodno stanovskega društva ali pa od slovenskih železničarjev, da naj se isti dajo izkoriščati za strankarske barantanja in s tem sopomagaajo popolnoma ubiti slovenske železničarje še moramo, ko je železniška uprava materialno iste tako že upropastila.

Oblastni odbor UJNZB je prepričan, da so si slovenski železničarji za Slovenijo v vsakem oziru pridobili toliko zaslug ter nepobitno v najtežjih časih dokazali svojo požrtvovalnost, da pač ne zaslužijo, da se jih pred volitvami hoče izigravati in kovati strankarsko političen kapital. Dejansko prete nove redukcije radi nezadostnih kreditov, osebito v prometnem oddelku in s tem poslabšanje prometa. Ako slovenske politične stranke mislijo, da je od pomoči možno samo v strankarsko političnem izigravanju in slepomišljenju, potem ne smejo biti razžaljeni ako jim tega slovenski železničarji in vsa objektivna slovenska javnost ne morejo verjeti. Oblastni odbor UJNZB javno in odločno izjavlja da so slovenski železničarji s svojim delom ob in po prevratu do današnjega dne pač zaslužili, da se z njimi odkritosrčno in dostojno postopa, za kar se bo Oblastni odbor Ljubljana rami ob rami z ostalimi oblastnimi odbori in centralnim odborom UJNZB na podlagi svojih pravil boril naprej brez ozira na momentane politične konstelacije in kalkulacije.

Ljubljana, dne 20. julija 1927.
Za Oblastni odbor UJNZB Ljubljana:
Juh, s. r., predsednik; Zupan, s. r., I. podpredsednik; Potočnik, s. r., II. podpredsednik; Vertačnik, s. r., tajnik; Ponikvar, s. r., blagajnik; Deržič, s. r., centralni odbornik; Muraus, s. r., centralni odbornik.

KUPUJTE
pomladanska oblačila
lastnega izdelka
Dokazano najnižje cene.
JOS. ROJINA, Ljubljana

Preklic

Slav. občinstvu sporočamo, da gospod Anton Molek iz Zagorja ni več pri podpisani tiskovni kot zastopnik zaposlen, kakor tudi nima nikake pravice, še nadalje prevzemati denar in naročila.

IVAN JAX in SIN

tovarniška zaloga živalnih, pisalnih in pisalnih strojev ter koles. — Ljubljana, Gos 1091 sposvetska cesta 2.

Poslano

Dr. St. Vurniku v album.

Najbolj diletantovska kritika, kar se jih je kdajkoli prijala rotacijska barva, je bila Vaša o sejmiski umetnostni razstavi. Kot avtoriteta med umetnimi zgodovinarji ste ž njo pokazali po eno dobro in slabo čednost: v presojanju umetniških del ste izdali popolnega amaterja. Pomen in namen kritike sta Vam spanska vas. Zato Vam prijateljsko svetujem, predno se Vam za hoče ponovne take kritike, da preberete katerokoli knjigo o modi, modernem slikarstvu in umetnosti sploh, da Vam vsi ti pojmi ne bodo vedno v lašeh. Vse dotlej pa v zvezi z Vašo osebnostjo ni mogoče nikako razmotrivanje o umetnosti, če se vrhu vsega nerazumevanja smešite z odstavki, kot sta zadnja Vaše »kritike«. Zavidam Vam vsega dober tek povzročujočega humorja, nikakor pa ne uspeha, ki ste ga dosegli kot izvrsten časopisni vrstičar, saj ste z Vašimi kritičnimi otrobi po minimalni tarifi zaslužili več, kot pa je bila povprečna cena razstavljenih umetnin. In je pisanje takih člankov za srednješolskega peresarja malenkost, ustvarjanje umetnin pa zahteva dela, truda in časa. Tudi je Vaše delo neprimerno lažje, kot vsakega slikarskega diletanta.

Ce se g doktor kdaj tako visoko povzpnete, da boste vse to razumeli in znali ceniti, bodo Vaše kritike razodete umetnikom in diletantom, v kar pa dvomi Vaš udani
3085 FR. SKODLAR.

Izjava

Podpisani Janko Arnšek, krojaški mojster v Hrastniku, izjavljam, da prekličem, kar sem govoril napram cestarju Kozlevčarju o g. Avgustu Dolinsku iz Brnice pri Hrastniku kot sovsetniku okrajnega zastopnika v Laškem, češ, da je imel kot sovsetnik plačo, da si lahko zida hišo itd., ker sem se prepričal o neistinitosti te govornice. Obzavljam svoje dejanje.
Hrastnik, dne 20. julija 1927.
1093 JANKO ARNŠEK.

Novo! Prepričajte se! Novo!
Znižane cene! Kdor hoče kupiti moderno in solidno izdelano raznovrstno
POHIŠTVO
naj si ogleda novo zalogo pri
EGIDIJU in KARLU ERJAVEC — BROD
(poleg taceenskega mostu).
Sent Vid nad Ljubljano.
Ogled tudi ob nedeljah. — Za delo jamčim.
Dajem tudi na obroke.

Atlet v zdravilišču

Gostje v zdravilišču Baden imajo letos posebno senzacijo. Tam se namreč mudi Slavko Barba, doma baje iz Zagreba, ki vzbuja s svojimi artističnimi eksperimenti pravico senzacijo. Tako si da n. pr. postaviti na prsa podij, na katerega stopi pet muzikantov s svojimi jazz-band instrumenti. Začujejo se najnovejši »Slagerji«, dva plesalca pa zaplešeta živahen Charleston. In vse to se odigrava na prsih g. Barbe. Dalje si da položiti na glavo 100 kg težko skalo, ki jo nato dva možaka s klavdi razbijeta na kosce. Senzacija posebne vrste je ona z ekrazitno cigaro. Ta ne navadni in zelo opasni eksperiment je pokazal g. Barba v nekem gozdiču. Vzel je med zobe 3 cm dolg z ekrazitom napolnjen naboj, na katerem je bila pritrjena vžigalna vrstica, uprl se je z obema nogama trdno ob tla in si z rokami zakril oči. Nato je prižgal vžigalno vrstico in se preden je minilo pol minute, mu je iz ust švignil plamen, nastala je strašna eksplozija — in Barba je mirno vrgel stročnico iz ust. Pred poskusom je za poskušajo prižgal dve patroni na prostem. Ena od njih je

razgnala kamen, ki je bil v bližini, na tisoč koscev, druga pa je v razdalji poldruga metra odtrgala precejšen kos lesa z drevesa.

Slavko Barba je precej premožen mož in se peča s temi umetnjami le v zabavo. Udeležil se je vseh balkanskih vojn, v svetovni vojni pa se je udeležil kot letalec. Pravi, da nima nobenih živcev več in da mu ti poskusi ne povzročajo nobenega truda. Hoteli so ga angažirati v nekem varijeteju, pa je odklonil, češ da mu ni do denarja.

Iščem stanovanje

2—3 sob, mirno, udobno, ne preveč oddaljeno od središča, za 1. septembra ali prej. Ponudbe pod »September« na upravo lista.

LETNA OKASIONSKA PRODAJA

75:-

168:-

PETOVIA

LIUBLJANA, Dunajska cesta 1

PTUJ, Slovenski trg

Mrtva fotografija ali živa?

Kinematografske filme, najlepše spomine na svoje, prijatelje, potovanja in doživljaje lahko

snemate in nato projicirate Vi sami
z amatersko pripravo

Pathé Baby.

Snemalni aparat stane samo Din 1250.—, projekcijski pa Din 1300.—.

Projekcijski aparat se lahko kupi in rabi tudi sam, ker se dobe že dogotovljeni filmi po Din 5.— vselej na posodo.

Velika izbira filmov, poučni, humoristični, naravoslovni, drame itd.

Zaloga Drogerija SANITAS, Prešernova 5
Cenik na zahtevo franco. 5184

Slovenska tvrdka ali tvornica

ki bi hotela imeti
v Beogradu stalno zastopstvo ali svojo ekspozituro

ima tam na razpolago opremljeno pisarno s telefonom in zanesljivim personalom. Pogoj zelo ugodni — Informacije daje Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova c. 2-I ali Aloma Company, Beograd, Kolarčeva 7.

Fly-Tox Flaj-Tox

Čuvajte se imitacij!

Materi čuvajte svojo deco pred muhami in komarji, ki prenosijo rane nalezljive bolezni; opazno malarijo in bartko groznico.

Flaj Tox je najpopolnejše in edino zanesljivo sredstvo za uničenje muh, komarjev, stenec, živalskih parasitov in žuželk. Preizkušen v Pasteurjevem zavodu, inštitutu v Parizu in veterinarske šole v Alforu. Prospekt na zahtevo brezplačno. Dobiva se v vseh drogerijah in pri zastopništvu

T. Subašiči i Komp.
Beograd Knez Mihajlova ul. 25.
ISIS d. d., Ljubljana
Komenskega ulica št. 7
in drogerija SANITAS, Prešernova ulica 5.

Profesor IVAN SIVEC ZORKA roj. STOLFA

POROČENA

Kočevje

Julija 1927

Ljubljana

Razprodaja platnenih čevljev

svetovno znane tovarne Andreas Neider, Dunaj po neverjetno nizki ceni:

št. 34—36 . . . Din 50—

št. 37—41 . . . Din 55—

pri **ALEKSANDER OBLAT, Ljubljana**

Sv. Petra cesta št. 18.

Obenem priporoča svojo bogato zalogo čevljev po zelo znižanih cenah. 8225

TOVARNIŠKO ZALOGO POHIŠTVA

priporoča za nakup in vabi na ogled **ANDREJ KREGAR** ST. VID n. Ljubljano nasproti Koldjovora Vižmarje. **Zahtevajte cenik!**

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti naše nepozabne sestre, gospe

Ele Drahsler

se vsem najpriskrnejše zahvalujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena darovalcem krasnih vencev in šopkov, kakor tudi vsem, ki so drago nam pokojnico spremlili v tako častnem številu na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 22. julija 1927.

Globoko žalujoča sestra

Pavla Šega in ostali sorodniki.

